

vill du kandy

Vill du förbättra din ekonomiska ställning, vill du få en kar oskänk uppfyllid... Pläna din ekonomi med hjälp av

POSTSPARBANKENS BUDGETBOK

Pris 1 kr.

Andrea Andreen-Svedberg:

Hälsokost för skolbarn.

ett lands förnämsta naturtillgång är dess barn. Denna sats bestrides av ingen men det är en av de där självklara sanningarna, som vi på intet sätt handla efter. Det har stundom roat mig att påpeka att vi intressera oss mycket mer för upprätthållandet av den naturtillgång, som väl är vår näst viktigaste — våra skogar. Man kan fullfölja samma tankegång och komma till att vi i allmänhet i världen lägga ned mycket mer kostnad på bevarande och skötsel av andra naturtillgångar än vad vi göra på våra barn. Jag har för ögonblicket inga svenska jämförelsesiffror men kan antäna att i U. S. A. regeringen 1929 använde 9,700,000 dollars för att understödja husdjursavlen och hade 4,045 anställda för det ändamålet, under det att totalanslaget för barns hälsovård uppgick till ca 300,000 dollars och ca 100 anställda. Även om relationen sen dess förskjutits något till det bättre är siffrorna talande nog.

komma en hel del. Spädbarnsödligheten är nu 1/5 av vad den var för 150 år sen. Men det är ungefär allt; så snart barn hunnit till 2-årsåldern menar vi i stort sett att naturen, d. v. s. föräldrarna ska klara sig på egen hand och samhället ska nöja sig med att sköta de sjuka barnen. Det är sant att efter denna ålder inga jättevinsterna i fråga om dödlighet kan göras — men indirekt oerhörda hälsovinster. Barn, som få otillräcklig och ofullständig näring *dö* visserligen inte i regel för den skull, men de utvecklas sämre till kropp och själ och bli mycket mer mottagliga för sjukdomar i och efter pubertetsåldern än de behövd bil. (30 % kasserade som rekryter.)

Barn lika väl som husdjur behöver en riktig uppfödning för att få normal utveckling. Att japanerna är småvuxna anses med all säkerhet väsentligen bero på deras ensidiga föda under barndomen: ris, grönsaker, sötsaker men mycket litet smör, mjölk, ost, kött — m. a. o. brist på för tillväxt nödvändiga äggviteämnen, på A-vitaminer och på kalcium.

Riktig föda och lärre hjälpklasser.

Det är klart att största möjliga längd och vikt inte i och för sig är det allena saliggörande, men lika säkert är att en kroppsutveckling som svarar mot ens anlag är betydelsefull både för kroppss- och själshälsa. När i vår tid barn i regel är längre än sina föräldrar, så visar redan det på en viss förbättring i vår diet jämfört med tidigare. Av stort intresse är också det klara sammanhanget mellan näringsstillstånd och effektivitet. Det låga efterblivna skolbarnet är ofta ett undernärt barn. Efterblivna barn kostar samhället en hel del. Hur vore det om vi skulle kunna på barn riktig föda och i stället ha färre hjälpklasser? En mängd (Forts. å sista sid.)

Pier Gudro:

Från elektriska lampor tillbaka till talglys.

Revolutionsvänder i Spanien.

Till Tidevarvets tidigare försök att få sina läsare att förstå bakgrund och framtid i Spanien torde måhända några påpekanden få läggas. Som ämnet är stort men Tidevarvets utrymme ringa, rör det sig nödvändigtvis blott om hastigt skisserade fragment.

I Italien befinner sig bland andra spanska flyktingar en dam som anlät från trakten av Toledo. Hon har darsam mastädes ett jordagods på dryga hundra tusen hektar. Detta väldiga område sköts helt och hållet av arrendatorer. De omständliga dokument, som äro dessas kontrakt med ägarinnan, äro ur allehanda synpunkter av stort intresse. Här må blott framhåvas en paragraf. Den stadgar att om en arrendator talar illa om godsets innehavare, så är kontraktet därigenom ogiltigt, och mannen får omedelbart gå från hus och mark.

Ett annat bidrag till den latinfundamentalitet, som måste försvinna, ifall Spanien skall få ro! När den nybildade republikens ledare satte i gång med att

undersöka möjligheterna för att tillfredsställa böndernas jordhunger visade det sig, att de allra flesta storgodsgämare låtit klassificera sin jord som »jord av klass fyra». Det vill säga, de ville dels fortsätta med att ägna mer intresse åt uppfödandet av tjurar än åt sädproduktion, de ville dels betala lägsta möjliga skatter. Och jord, som i verkligheten var bland landets bästa och alltså borde höra till klass ett, den stod därför, som sagt, inrangerad som klass fyra.

Men — när nu regeringen vill inlösa de stora godsen för att dela dem bland småbrukare, då blev det allmän tvänan då synpunkter av stort intresse. Här må blott framhåvas en paragraf. Den stadgar att om en arrendator talar illa om godsets innehavare, så är kontraktet därigenom ogiltigt, och mannen får omedelbart gå från hus och mark.

Något annat, som likaledes den sista (Forts. å sista sid.)

Den krigiska nationens krig.

En allvarlig tankeställare inför det moderna kriget har skrivits av överste Wily Kleen i hans artikelserie i N. D. A. om Europas militärpolitiska ömändning.

Nästa krig blir icke endast krigsmaktens, utan »den krigiska nationens» krig — det totalitiska kriget, skriver han. Från de små värnade arméerna på 1700-talet och de stora värnpliktsarméerna på 1800-talet, ha vi kommit fram till 1900-talets »folk i vapen» och äro nu som bäst i färd med att fullända den krigiska nationen. Överste Kleen framhåller hur de dyrköpta erfarenheterna under världskriget ledde till organiserandet för krigsändamål icke endast av krigsmakten utan även av hemortsbefolkningen. Alla medborgares verksamhet under ett krig skulle inriktas på det gemensamma målet: kriget, vare sig denna verksamhet var förlagd till fronten eller till hemorten. Så uppstod genom organiserandet av krigsindustrin, krigsplanhushållningen o. s. v. »den krigiska nationen» såsom efterträdare till »folket i vapen».

Förberedelserna för det totalitiska kriget omfattar alla medborgare. Men medborgarbegreppet är vidgat och inbegriper i detta hänseende även barnen fr. o. m. den ålder, då de kunna börja leka soldater. Överste Kleen framhåller vidare hur den krigiska nationen i fred gör allt vad göras kan för att inrikta sin industri, sitt lanbruk och sin handel, kort sagt

sina näringar efter krigets krav. Man vill i möjligaste mån göra sig »självförsörjandes», vilket är en anledningarna till den internationella handels svårigheter.

Det är endast de tre diktatorstyrda stormakterna, som nåt »idealtet» eller näst därtill med avseende på »nationens krigskiketh». Men andra länder tvingas att följa med i utvecklingen, även om man icke når så långt. En följd av allt detta är, understryker överste Kleen, att Europa aldrig tidigare varit så inriktat på kriget som nu, personellt, materiellt och andligt.

Det är klargörande att mot detta ställa upp de faktiska bevis på de civila skyddsåtgärdernas osäkerhet, som kriget om Madrid har lämnat.

Andreas Vinding har i sina reportage till Stockholms-Tidningen skildrat staden under modernt luftbombardemang.

Det användes gr granater och flygbomber av de allra grvösta kalibrarna. Det har dock fallit en bomb på 250 kg, som slog håll ned till metron, den underjordiska banan. Detta innebär, att även de starkaste källare är armerad betong ej erbjuda något säkert skydd. (Kurs av oss.)

Efter att ha nämnt att ett så metodiskt bombardemang av en miljonstads naturligtvis icke är de spanska artilleristernas (Forts. å sid. 2.)

Vad har hänt?

OSSIETZKY HAR FATT 1935 ARS FREDSPRIS. Detta erkännande av hans modiga och ståndaktiga fredsarbete har uppväckt Tysklands vrede, och ett »tydligt genmäle» utlovas på denna soförskämda utmaning och förolämpning mot det nya Tyskland; att ge priset åt en notorisk tyskförärdare. Det förekommer även ett yttrande som låter påskina att tyskar hådanäpjet skola förbjudas att ta emot Nobelpris.

FREDSPRISET FÖR 1936 GAVS ÅR Argentinas utrikesminister Saavedra Lamas, känd för sina strävanden för freden inom Sydamerika, medlem i Chaco-kriget, upprättandet av en nonaggressionsspakt mellan Sydamerikas stater, dåstadskommande av Argentinas återinträde i N. F. I Panamerikasiska fredskonferensen, som öppnas i Buenos Aires den första december, är Lamas ordförande.

TYSKA UNDERVATTENSBATAR har torpederat spanska regeringens kryssare vid Cartagena, medlemar regeringen i Valencia samtidigt som den påpekar att tyska och italienska krigsflottor sedan i somras opererat utanför Spaniens kust. — Kampen om Madrid fortsätter, men dess hållighet synes de senaste dagarna ha varit dämpad av dåligt väder. Utrymningen bedrivs intensivt, framförallt har man sökt föra framstående vetenskapsmän och skriftställare, samt vetenskapligt material och konstskatter i säkerhet.

TYSKLAND OCH JAPAN ha under tecknat ett avtal, riktat emot den kommunistiska internationaten. De förbinda sig att underrätta varandra om dess verksamhet samt att genomföra motåtgärder i intimt samarbete. Även andra likasinnade stater kunna få vara med.

DET JUDISKA INFLYTANDET på tyskt rättsväsen skall fullständigt avskaffas — i detta syfte kommer cirka 2,000 juridiska arbeten av 650 judiska författare att försvinna, enligt Nazistiska parti-korrespondensen. Det har också föreslagits att man skall påstå dem vara plagiat av ariska forskares verk — då kan de få bestå.

ALLRYSKA KONGRESSEN öppnades på onsdagen i Moskva med ett stort tal av Stalin, som framlade den nya konstitutionen till antagande.

I EN PÅGÅENDE SABOTAGEPRO-CES i Sovjet är även tyska ingenjörer inblandade, en av dem dömdes jämte nio ryssar till döden. Av de dömda ha nu tre benådats, däribland tysken Stickling. Berlin hade inlagt en kraftig protest i Moskva.

FÖRVÄXLINGEN AV GIFTPREPARAT vid våra sjukhus bör förebyggas bl. a. genom förbättrade medicinskäp och övrig inredning, framhåller sjukhusdirektionen i Stockholm, som uppdragat åt en särskild kommitté att utreda frågan. Kommitténs förslag stutar på över 200,000 kronor till inventarier och inredningsarbeten, varjämte den förestår upprättandet av särskilda sjukhusapotek — i stili med Sabbatsbergs och S:t Görans — vid samtliga större sjukhus. Kostnaderna äro visserligen stora, säger man, men icke orimliga i betraktande av de värden som stå på spel.

DET FRIVILLIGA LUFTSKYDDET skall propageras av föreningen för Stockholms fasta försvar, medlemar överstättållare Nothin, som anser att överdrivna skräckskrämmningar kunna reduceras genom att allmänheten verkligen vet vad det gäller och att något göres för att förringa skadeverkningarna. — Man

kan ju också få veta hur det går till genom att läsa om Madrid.

HERR FURUGÅRD HAR DRAGIT SIG TILLBÄKA som partiledare och Svenska National-socialistiska partiet upplösts. Splittring inom rörelsen har dock ej minskats, ty i stället för att sluta sig till herr Lindholm och National-socialistiska arbetarpartiet bildade de försvinnande furugårdarna ett nytt parti, Sveriges nationella socialister.

NORDEN HAR FATT sin första kvinnliga jängelsedirektör, fröken Olga Larsen, som utnämns till chef för norska landsfångstet för kvinnor.

Veckovisningen

Nr 45 och 46 av Tidevarvet

äro sammanslagna till ett dubbelnummer

som utkommer lördagen den 12 december. I nästa vecka utkommer alltså intet nr av Tidevarvet.

Stockholms Läns Sparbank
Grundad 1862

HUVUDKONTOR:
DROTTNINGGATAN 39, STOCKHOLM

AVDELNINGSKONTOR:
St Eriksgatan 79 Stockholm
Järnvägsgatan 24 Sundbyväg
Arkivsgatan 43 Äppeliken

50 filialer i Stockholms län

Inlämnas medel: Egna lönder:
Kr. 64.500.000.- Kr. 5.100.000.-

GENOM EN GAVA TILL

Blomsterfonden

för hem och vård åt gamla hedras minnet av en avliden på ett vackert och värdigt sätt. Exp. Hamngatan 10, Stockholm. Tel. namnrop »Blomsterfonden». Postgiron 2530.

Våra skyddsämnen

Syster täcken Syster madrasser

böra finnas i varje hem. Skyddsämnet »SYSTEM» garanterar ett stoppningsmaterial av ren, vit långförlig bomullsvadd. Säljas över he a landet. Tillverkas endast av: A.-B. STOCKHOLMS VADDFABRIK Stockholm-Lillhjulmen - Tel. 433175, 433176 Kongl. Hovstera-168

TIDEVARVET

**Radikal
politisk
veckotidning.**

REDAKTÖR:
CARIN HERMELIN.
ANSVARIG UTGIVARE:
ADA NILSSON.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triedwaldsgränd 2, 3 tr.,
Stockholm. Tel. 20 48 42.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Eva Andéns
Advokatbyrå
Inneh.: *Eva Andén.*
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrländsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Juris Kandidaterna
Håkan Hyltén-Cavallius
och
Margareta Sandberg
Advokatbyrå
Kungsgatan 29, Stockholm.
Tel. 10 25 02, 10 25 32.

Införd genom Stockholms Läkarförening.
Doktor KNUT HANNER
Allm. praktik, kirurgi, olycksfall.
Humlegårdsgränd, 13, 3 tr., hiss.
Mottagn.-tid fr. kl. 2 eller efter anmälan 62 30 92. Sjukbesök. Tel.-tid säkr. 8—1/2 9.

Stockholms stads Poliklinik
vid Kornhamnstorg 4
Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—110 i.m.
För havandeskap och dess sjukdomar.
För medellösa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGSHEM
VALHALLAVÄGEN 120
(Huset av Nybergsgatan)
Mottager inackord. även för längre tid
Tryggt och ogen, välrädd.
Tel. 62 78 24.

Chiropractic.
Ryggsott, Ischias, Neuralgi
Thor Holmström
Kungsgatan 35. Tel. 21 04 14
Mottagning 10—1 och efter överensk.

Alimonda-Institutet
homeopatisk praktik.
Mottagning 11—2. Rådfrågning även pr korrespondens. Begär prospekt och frågelista. Leg. läkare.
Adress: Uplandsgatan 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 - Tel. 40 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 - Tel. 40 73 37
GÖTTGATAN 82 - Tel. 43 33 90

180 cm. hellylle Boj,
lämplig till draperier, sängöverkast, kud-
dar, borddukar m. m. Värme- o. ljud-
isolerande, i stor färgsortering, endast 5:75 met.
Oskarsons Lager, Kungsgatan 70, Sthlm.

Hennings Skodon
Drottninggatan 27. Tel. 20 73 68
Herr-, Dam-, Barnskodon. Bottiner, Ga-
loscher, Tojflor.
GOD SORTERING - LÅGA PRISER

Vi skräddarsyr Eder kappa med två
provningar för 30 kr.
FORSMANS,
Uplandsgatan 25. Telefon 32 30 92

För resande
till Stockholm.
K. F. U. K. Förbundets hospits.
Birger Jarlsgatan 27, 3 tr., rekommenderas.
Spårv. 5 dir. fr. Centralen. Tel. 11 07 25.

IDUN passar Er bäst,

ty IDUN ger både värde och trevnad
Pro Patrias överläkare, dr Per
Wetterdal, skriver en artikelserie
med råd till blivande mödrar —
läkarevetenskapen gör nya rön till
mödrarnas hjälp — det är av vikt
att kvinnorna själva hålla sig
å jour med dem. Läs dr Wetter-
dal i

IDUN
Prenumerera genom postgiron 1235 8 kr. för 1/2 år.
15 kr. för 1/1. Tel. 20 16 02.

Luchs ReklamKoffe'
FIRMA SVEN CARLOWITZ
MÖBLER och GARDINER
TAPETSERARE DEKORATOR
S:t Eriksgatan 103
*Soffor, Fåtöljer, Stolar, Schästonger, Bok-
hyllor, Rökbord, Sekretärer, Skåp m. m.
Gardinförslag och råd vid gardinuppsätt-
ning lämnas. Tel. 33 09 71.*

Snickeri & Tapetserarekastad
Birger Jarlsgatan 90 • Tel. 21 48 02
(Huset av Östergatan)
Inredningsarbeten, kompletteringsarbeten, reno-
vering och antikbehandling utföres.
VIKSTRÖM & ÖSTLUND, Snickare
Nyarbete och reparationer av alla slags möb-
ler, uppställning av gardiner m. m.
LILJEDHREN & SVEDMAN, Tapetserare

Wibergs kappor.
Stilfulla nyheter i stor
sortering.
BIBLIOTEKSGATAN 12, 2 tr., hiss.
STOCKHOLM

RES TILL Rönninge Gärd,
Fränsingsarmens Pensionat och Vilohem,
Rönninge, tel. 19. Rofylld viloor. Bra
rum. God husmanskost. Fullt modernt.
Moderat pris.
OBS! NÄRA STOCKHOLM!
Föreståndare Hj. Johanson.

Kina + magasinet
Handöarna står till hönd-
gar, gardiner m. m. Bördor,
Corgo, Bröstad, Sove & 1 i 1 i
peralin, Brunser etc. Akta varor
Birger Jarlsgatan 12 Låga priser
Stockholm T. 67 24 35
Besök str-utställningen Birger Jarlg. 12, 4 tr.

Centralbadets damfrisering
rekommenderas
Elegant. Tel. 20 95 92. Färdskåp.
Stilfulla, moderna Möbler
Billigpriser. Kväll solnas.
Möbler tillverkas efter ritning.
Axel Bolinders Eitr.
G:la Brögatan 19, Stockholm • Tel. 20 71 04

Snabb, pålitliga cykelbud till Edert för-
fogande. Vi utföra alla slags budskid-
ningar under full garanti.
Paketcyklarna
Skånegatan 86, Stockholm.
Tel. 40 84 50.

C. F. GRANERT
TAPETSERARE & DEKORATOR
Mästaremselgatan 34. Tel. 21 19 29
Specialité:
Bekväma soffor och fåtöljer på beställ-
ning samt smakfulla gardinarrangemang.

Bekväma soffor och fåtöljer på beställ-
ning samt smakfulla gardinarrangemang.

Det finns hos Pub!

Ja, vad Ni än för tillfället
råkar önska Er, så passar
värt slagord in. Det ligger
mycket mera bakom detta
— »det finns hos Pubs än
vad man föreställer sig för-
sta gången man ser det. Och
inte nog med att det finns
hos Pub — det finns också
i bästa kvalitet, största tänk-
bara sortering och till pr-
ser, som äro överkomliga
för var och en.

PAUL U. BERGSTRÖMS A.-B.
STOCKHOLM

Den 28 november 1936.

Den spanska fronten.

Utrikesminister Sandler har talat
och i som vanligt välformade satsar
framlagt »en utrikespolitisk krigs-
blick». Det skedde på ett fredsmöte
i Norrköping, och pressen svarade
med ett enstämtigt instämmande
eko, starkare ju mera högerifrån det
kom.

Hr Sandler konstaterade i sitt tal
att till börja med några betydelse-
fulla fakta i den senare tidens utri-
kespolitiska utveckling. Han fast-
slog för det första, att N. F. genom-
lever en svaghetsperiod av obestäm-
bar varaktighet, vilket framgår icke
endast av Abessiniefallet, utan även
av att N. F. ej kunnat befatta sig
med det spanska inbördeskriget, vil-
ken uppgift hr Sandler ansåg skulle
kunna falla inom N. F:s kompetens.

Utrikesministern uppehöll sig vi-
dar vid den ideologiska frontbil-
dning som uppstått mellan Italien,
Tyskland och Japan — en öppet för-
tydd gemensam front mot kom-
munismen. Han betvivlade dock,
skulle faller det, att denna vänskap
faktiskt innebära endast en antikom-
munistisk front, utan i stället vara
en sammanlutning mellan »hungri-
ga stormakter», d. v. s. sådana som
pocka på råvaror och plats för sitt
befolkningsöverskott. Härmed, me-
nar han, anmäler sig hela det stora
folkförsörjningsproblemet för jor-
dens folk i sin helhet till statskon-
stens lösning.

Herr Sandler varnar för en schablon-
mässig förenkling av det interna-
tionella läget såsom en stundande
generaluppörelse mellan de extre-
ma åskådningar, som i diktaturländerna
skaffat sig en maktapparat, och han
menar, att ett ständpunkt-
tagande till det spanska problemet
icke samtidigt kan både häv-
da demokratin och välja sida i
den spanska frontbildningen.

I denna punkt har hr Sandler sär-
deles hjärtligt applåderats av Svenska
Dagbladet, Uppsalas Nya och
Östgöta-Correspondenten och man
vill uppfatta hans ord som en var-
ning till Spaniensinsamlingens till-
skyndare.

Herr Sänders påstående skulle
vara sant, om problemet vore så en-
kelt som han själv varnar sina åhö-
rare för att tro.

Fronten i Spanien går icke mellan
kommunister och fascistier, vare sig
man kallar de förra regering eller
röda, de senare rebeller, vita, svarta
eller nationalistier.
Denna motsättning finnes visserligen,
men en annan frontbildning är
viktigare. Man kommer å ena sidan
icke förbi de spanska anarko-syndi-
kalisterna med sin stora samman-
slutning C. N. T. på två och en halv
miljon medlemmar (Ralph Bates i
The New Republic) och å andra si-
dan den katolska kyrkan, enkaner-

WIENERSKOATELJÉN
CARLSSON & SANDBERG
Runebergsgatan 10 - Stockholm
Tel. 21 47 84

Utför beställningar å alla slags vänd-
sydda skodon från 40 kronor. Reparation-
er, speciellt vändsydda, ändringar.
Hämtas.

ligen jesuitismen, som ingalunda till-
hör en försvunnen tid, utan vars pro-
pagandaverksamhet är intensivare
nu än någonsin. Här ligger proble-
met och motsättningen.

Vad var väl den närmaste anled-
ningen till upproret? Jordmonopo-
let skulle brytas och feodalväldet av-
skaffas även i realiteten. Kyrkan och
den besittande jordägarklassen hade
ett gemensamt intresse att hindra
detta. Ty i intet land har feodalväl-
det och kyrkan gått så hand i hand
för att hålla folket nere i andligt
mörker och kroppslig nöd som i
Spanien.

Den behärda intellektuella jesui-
tismen med sitt förnekande av män-
niskoandens frihet och behov av
sanningsökande har i Spanien skap-
pat sin motsats, den spiritualistiska
anarkismen, som revolterar mot var-
je auktoritet, som avsvärjar stat och
statens rätt till tvång och som tror
blott på den fria människoanden.

Jesuitismens motsats är icke kom-
munismen. Tvärtom, de båda syste-
men har ett mycket gemensamt. De
båda välordnade Ormus-system, fast
med olika ändamål. Kommunismen
vill som Ormus — för att citera
Almquist — »föra jord och mänsk-
lighet till det som är gött: de skola
följa mig och vara sälla, de må låta
därvid hur mycket som helst». Je-
suitens mål är kyrkan och har intet
att göra med den enskilda mänsk-
skans lycka eller olycka. Ariman,
Ormus' svurne fiende och »den
missäntke personens», människoo-
dens försvarare, det är anarkisten.
Om denne skall kunna skapa ett livs-
dugligt politiskt system är Spaniens
stora fråga.

Hur skall nu en demokrat ställa
sig till denna frontbildning?

Om demokratins yttersta mål är
att möjliggöra den mänskliga an-
dens växt och frigörelse — för vil-
ket en viss materiell standard är nöd-
vändig — så kan en verklig demo-
krat ej stå likgiltig inför den strid
som nu rasar i Spanien.

Ingen begär att hr Sandler skall
lägga Sveriges mer eller mindre
rostfria svärd i vägskalet eller ve-
derväga vår neutralitet. Men den
enskildes ställningstagande till hu-
manitära hjälpåtgärder för Spaniens
folk är en annan sak. Demokratins
bekännare i ett land med urgammal
frihet och rätt, vars historia räknar
med Gustaf II Adolf som papismens
besegrare och Nathan Söderblom
såsom den ekumeniska rörelsens
upphov, de kan varken svika sin
historia eller sina humanistiska ideal.

A. N.

HUNGERDEMONSTRANTERNA I
LONDON vann en framgång in-
nan de vandrade hem igen — de mot-
togas av arbetsministern som hörde på
vad de hade att säga. Konungen har
sedan gjort ett besök i de s. k. depres-
sionsdistrikten i Wales, där han person-
ligen tog del av de arbetslösas fruktans-
värda nödläge. Hans intresse för sa-
ken anses komma att framvinga åtgärder
från regeringens sida till de arbetslösas
bistånd.

Den krigiska nationen...

(Forts. fr. sid. 1.)

verk — alla de bomber och granater, som
Madrid får i huvudet, äro av tysk eller
italiensk tillverkning och det är ej heller
spanska flygare, som utföra luftangrep-
nen: Bland flygarna befinner sig några
italienare, men de allra flesta äro tyskar
— fortsätter Vinding:

Mot de nya tyska Junkermaskinerna av
senaste typ, JU—52 och JU—46, förmå
t. o. m. de tappaste regeringsflygare
ingenting. Förarna av dessa maskiner
sitta i pansartorn, mot vilka alla hittills
kända luftförsvarsvapen komma till
korta.

Det spanska kriget har till fullo bevi-
sat, att en storståds befolkning under ett
luftangrep är fullständigt värnlös. En
pansrad flygare kan på grund av sin
osårbarhet gå helt övert över hustaken
och mycket lätt utvisa sitt mål. Männis-
korna under honom äro helt prisgiv-
na. Det enda de kunna hoppas på, sä-
ger Vinding till slut, är, att den väntade
bomben ej skall vara av den allra grö-
sta kalibern, men man har nu bomber på
500 kg., som kunna splittra en skyskra-
pa lika lätt som man slår av toppen på
ett ägg.

Det är med dessa förutsättningar
människligheten har att träffa sitt val:
att avskaffa kriget eller att gå under i en
hopplös kamp mot övermåttiga förstö-
relsevapen.

Landsflyktiga utvisas.

En kvinnsak.

En ung man och en ung kvinna råk-
ade i ett land, som är endast hans hem-
land. De älska varandra. — Hon reser
hem till sitt yrke, för hon har ett sådant.
Han arbetar vidare i sitt land. Han är
konstnär. Men han är inte så renräsigt,
som just han borde vara i detta folk av
blandras, och snart finner han alla vä-
gar stängda. Då reser han över till hene-
lands, till vårt land. Han har pass, och
han har så mycket pengar, att han inte
hör till dem som vi strax kan be-
sluta oss för att avfärda — det är bara
de som ingenting ha, som gör saken så
enkel för oss. — Så går några månader.
Han har tillfälliga förtjänster för tids-
ningsartiklar, översättningar och dylikt.
Hon har sitt yrke. Och efter något år
gifter de sig. Han sköter hemmet och
matlagningen.

Det har flera gånger varit tal om ut-
visning, men föreligganden och deras
överklagande har ju — dess bättre för
en flyktning — tid. Nå, sedan handling-
arna i målet äkt runt i de olika instans-
erna länge nog, har man åtligen, mer än
7 månader sedan de två blivit vigda,
fattat det slutgiltiga beslutet på högsta
ort: mannen skall utvisas, två veckor
efter delgivandet skall han vara ur lan-
det.

Och kvinnan? Skall han ur landet, föl-
jer hon honom. En svensk självförsör-
jande kvinna göres landsflyktig, därför
att hon älskar en man, som är landsflyk-
tig, och därför att hon vill ta konsekven-
serna av detta.

Hur hade saken sett sig, om en svensk
man, en kontorist eller en frisör, gift sig
med en landsflyktig kvinna? Tror nå-
gon att kvinnan blivit utvisad? Och ändå
hade hon ju uppenbart bort komma un-
der rubriken »konkurrent till den in-
hemska befolkningen», Sveriges alltför
många stackars ogifta kvinnor.

Nu är det kvinnan, som är för-sörj-
ningsmässigt, och då är det hela —
»en helt annan sak». E. H.

HOTEL PLAZA

STUREPLAN - STOCKHOLM

Hotell och Restaurant åter öppnade
efter genomgången modernisering.

ENEQUISTS KONTORSMOBELLAGER

Malmiskillnadsgatan 46

Specialfirma för KONTORSMÖBLER och INREDNINGAR

SÄLJER - KÖPER - BYTER - RENOVERAR

Tel. 21 83 48

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.

Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Knut Jaensson:

Eric Hallströms utställning.

Efter ett par tre års bortovaro utställer Eric Hallström på nytt i Färg och Form. Hans målningar har alltid haft kraft och konkretion och de har alltid ägt omedelbarhet. Till en av de många allmänföreställningarna hör väl den, att man gärna föreställer sig en »typisk målare» som en speciellt spontan, frodig och sund typ av konstnär. Föreställningen är naturligtvis som alla generaliseringar schematisk, men den kanske för den skull inte är alldeles gripen ur luften.

Eric Hallströms konst är i varje fall en sådan »typisk målare»s konst. Arbetsglädje och lätthet att producera har alltid utmärkt honom, men vid övergången från de tidigare friska och en smula naivistiska Stockholms-motiven till de vitt romantiska norrlandslandskapen, rallarlandskapen, gick en del av säkerheten förlorad. Framför allt blev formen världslosad.

När man nu åter ser honom är det mest frapptande vilken fasthet och balans han vunnit. Dessa temperamålingar och pasteller är samt och synnerligen gjorda med utomordentlig säkerhet. Och färger är utsökt. Det söta har aldrig varit

någon fara för Hallström, han behöver inte vara rädd för att göra pasteller. Hälften av tavlor på denna utställning är också pasteller och de har som pastellmålari en aldeles ovanlig kraft och friskhet samtidigt som mjukheten och den förfinade och omsorgsfullt valda koloriten har pastellfärgernas speciella nyansrikedom och känslighet.

Utställningen är så jämn att det inte lönar sig att framhålla något särskilt. Temperamålingarna står på samma nivå som pastellerna och Hallström målar lika säkert och lika vackert interiörer som han målar vildmark.

Färg- och form-gruppen tycks nu befinna sig på en höjdpunkt. De olika konstnärerna har otvivelaktigt berikat, stimulerat och påverkat varandra inbördes och utan att de förlorat i självständighet kan man hos dem tala om en speciell färg- och form-stil. De vekare och blegare har blivit kraftigare och frodigare och de robustare har blivit alltmer förfinade kolorister.

I svenskt måleri, där koloristerna aldrig varit dominerande, bildar denna »skola» ett rött inslag.

Tidevarvets filmkrönika.

Ett nytt tecken på det starka fredsin-tresset i England är, att de engelska filmproducenterna vågat göra en film som *Tider skola komma*, vilken innehåller ingenting mindre än H. G. Wells pacifistiska framtidsskisser. Filmen, som nära är följande av Wells böcker, börjar med utbrottet av första världskriget, optimistiskt nog daterat så sent som till 1940. Kriget kommer lika övervåldigande och oväntat som det förra. Glömska landstomsman känner sig romantiskt förvånansfulla. Den moderna kristekniken säts emellertid i rörelse och staden Everytown bombarderas sönder av bombflygeskadorna. Efter ett par årtionden av krig är den moderna civilisationen totalt förintad. En halvförkytt neurastroniker har gjort sig till ledare över ett folk, som kastats tillbaka till barbarstatiet i både uppfattningar och levnadsstandard. Då förenar sig en handfull vetenskapsmän med klara hjärnor för att med hjälp av intelligens och teknik utan blodigt våld återställa ordningen och på ruinerna av vår kultur bygga upp en ny, där all människans kraft dirigeras mot det nyttiga syft. att behärska naturkrafterna. Ethundra år senare är hela planeten en välarrangerad och mekaniskt fulländad föruftsstat. Filmen sista scener berättar om hur det första försöket skall göras för att undersöka och exploatera månen. Människooanden, som tillvaratagit jordens möjligheter sträcker sig vidare för att erövra världsrymden!

Sven Backlunds föreläsningar

28—29 nov. 1936 i Viktoriasalen Tunnelgatan 19

Världssamling för fred.

Lördagen den 28 nov. kl. 19

Nationernas förbunds nederlag
A. Abessinien
B. Spanien

Söndagen den 29 nov. kl. 15

Nationernas förbunds återupprättelse
A. Världsmynt och världshandel
B. Världssamling för fred

Efter söndagens föreläsningar kommer Brysselkongressens program till världs-samling för fred upp till överläggning med inledande anföranden från svenska delegater.

Biljetter till ett pris av kr. 1:— per dubbel-föreläsning tillhandahållas genom ABFS expedition, Vasagatan 38, samt vid föreläsningarna början.

Nordiska Folkhögskolans Elevförbund.
Stockholms Genvekommitté

Redan tekniskt ligger Tider skola komma utanför allmänningen. Fullt i enlighet med Wells intentioner dominerar även i filmen tekniken, inte de enskilda människorna. Skildringen av flygdreppet på Everytown och framtidsskissens tekniska underverk är tekniska triumfer för filmen av i dag. Anmärkningarna mot filmen drabbar väsentligen Wells, framtiden är väl tekniskt abstrakt för att vara riktigt tilldragande. Det är typiskt för Wells naturvetenskapligt färdiga optimism, att han låter tekniken, behärskad av de bästa hjärnorna, lösa fredsfrågan. Men vad sker, om vetenskapsmännens användning sitt kunnande till motsatsen? Det föresåvar en, att något sådant underordning inträffar.

Man kan göra sina invändningar mot både filmen och Wells' framtidsarrangemang, men man har mera anledning att betyga sin tacksamhet för en film, som i stället för med slutkyssen slutar med en blick över världsrymden, som för en gångas skull låter en lämna biografsalongen med hjärnan full av friskt diskussionsstoff och som — framför allt — ger en så god fredspegel. Något så suggestivt som när efter krigets utbrott fiendens flygmaskiner bryter fram ur molnen som tallosa rovflygsvärmar har man sällan sett på film. Det är bara skada, att inte sådana bilder där påverka dem, som bäst behövs påverka. Tider skola komma kan inte visas i diktatur-länderna.

Teknikt kan den amerikanska filmen *San Francisco* jämföras om också inte jämställas med Tider skola komma. Även den bygger på en katastrof: jordbävningen i San Francisco för 30 år sedan, som ödelade en stor del av den syndiga nybyggargastaden. Stoffet ger oerhörda möjligheter till en kollektiv storfilm. Jordbävningen är verkligen framställd med imponerande styrka. Men den bildar bara avslutningen till en utdragen och också filmatiskt till stor del mycket flott serverad historia i den vanliga, alltför vanliga stilen om den unga flickan, som plötsligt blir stor sängerska och som denna gång tack vare väl tillrättatlagd kärlekstrassel säts i tillfälle att utveckla sitt välstånd från både kyrkläckare, operascen och varietétribun. Efter detta kunde man ju inte förnämligt sig att tro på någon allvarlig mening ens med jordbävningen och de humsjundande människoskarnorna, som drog fram mot ett bättre liv. Rättvisigen skall noteras, att en beskrivning av en amerikansk valkampanj var ett humoristiskt glansnummer, att Clark Gable gjorde en festlig typ av tydligt barigare och att de flesta tycks uppskatta Jeanette Mac Donald som sängerska.

Slutsconerna i San Francisco grep en

mot ens vilja. Det behövs visserligen inte många nyord friskt luft för att återföra en till medvetandet om deras oäkt-het. Men detta blev en påminnelse om filmens oerhörda makt över sinna, det inflytande den, med hjälp av de rörliga och flytande bildytorna, av musiken och sången, oftast omärkligt, låter sippra in i själarna. Det är en farlig makt i moraliskt och konstnärligt desintresserade industrimäns hand. Den kunde vändas till en livsberämmande faktor av oanade möjligheter.

S. Om.

Sofie Lazarsfeld:

Tusen brev till en rådgivare.

II.

Anpassningen till en gemenskap förutsätter vissa egenskaper, som inte faller sig lätt för alla människor att utveckla. Man måste framförallt vara beredd att själv ta ansvaret för sitt görande och lidande. Det går inte att skjuta skulden för sina misslyckanden på andra, man måste lära sig att kritiskt bedöma sitt eget handlande och sedan om möjligt söka ändra på sig själv.

Kan man inte detta, då försöker man lyckan, även om de yttre förutsättningarna för gemenskap med andra skulle vara för handen.

För att lugna dem, som redan är gifta, och till tröst för dem som inte är det, må genast sägas ifrån, att skillnaden i klagomålen från det ena hållet och det andra är ganska liten. Svartsjuka, skräck för att bli övergiven, hänsynslöshet, otro, tvekan mellan två olika föremål för de ömma känslorna, sexuella missförstånd, ölmöhet i andliga intressen och världs-åskningsfrågor — allt sådant förekommer lika mycket inom som utom äktenskapet.

Ett exempel. Herr X, 33 år gammal, gift, klagar över sexuell besvikelse redan från den första upplevelsen. Han berättar inledningsvis att han aldrig skulle kunna tala om detta med honom. Bristen på tillfredsställelse driver honom åter och åter ut i »orgier, som fantasin firar», han hittar aldrig den rätta motparten, emedan ingen kvinna kan utlösa sådana känslor, hos honom som hans egen drömmar.

Så gifter han sig plötsligt, ett kärleksäktenskap, som han uttryckligen påpekar. Men efter sju år äktenskap är nu situationen följande:

»Min fru älskar mig, jag betvivlar det inte, hon älskar mig så djupt, att hon helst inte skulle vika en minut ifrån min sida. Självt kan jag inte minsta detsamma, jag vill inte göra henne ont, hon råder inte för att hon inte kan tillfredsställa mig — Jag har lidit mycket dessa sju år.»

På hans förslag om skilsmässas svarar hon med hot om självmord: »Gråtkramp om närtarna... Kanske skulle hon verkligen kunna göra sig något ont. Och det, ärade herre, skulle jag inte kunna ta på mitt samvete. Och så hycklar jag hundra gånger kärlek... Om hon bara kunde bli kär i någon annan! Hundratusentals gånger har jag önskat och bett att hon själv skulle först, att detta inte är något liv...»

Vad är det som först slår oss i hans brev? Framförallt en lydlig rädsla för ansvar. Han flyr med sina känslor in i fantasins rike. Där har den inga konsekvenser. Verkligheten förefaller honom alltför riskabel, han måste ta ansvar.

Därför lägger han hela tiden ett avstånd mellan sig och sin partner — han är alltid lika besviken, och därför kan han utan eget ansvar ge upp varje förbindelse. Och så vitt äktenskap skulle han vilja upplösa, men fortfarande inte på eget ansvar, utan på hustruns. Det är ett typiskt exempel på den inställning till livet, där man inte vill andligen betala för sig.

I mildrade ordalag skriver vi ungefär detta till honom, samtidigt som vi bifogar vår uppfattning om hans fru.

Hans andra brev är mycket typiskt. Ater besvikelse — ty också rådgivningsbyrå hade han försökt tilltro till mer än vi kunde åstadkomma.

Han har gjort sitt och vädat till oss, alltså är det värt fel och inte hans om hjälpen uteblir.

Trots detta skriver vi på nytt och nu kommer ett tredje brev från honom, där han meddelar att han tänkt vidare över vårt svar och att han tänker försöka med

mot ens vilja. Det behövs visserligen inte många nyord friskt luft för att återföra en till medvetandet om deras oäkt-het. Men detta blev en påminnelse om filmens oerhörda makt över sinna, det inflytande den, med hjälp av de rörliga och flytande bildytorna, av musiken och sången, oftast omärkligt, låter sippra in i själarna. Det är en farlig makt i moraliskt och konstnärligt desintresserade industrimäns hand. Den kunde vändas till en livsberämmande faktor av oanade möjligheter.

S. Om.

Barnböcker.

Lisa Tetzner: Paul och Erwin (pris 1:50), Ulla Becker: Landsvägsrid-dare i Storläger (pris 2:—), Ruth Redwald: Janko, pojken från Mexiko (pris 2:50), på Axel Holmströms förlag, är tre trevliga och i bästa mening bra böcker. Paul och Erwin är väl inte så spännande som t. ex. samma författarinns Vi i 67:an, men det som berättas är så levande berättat, att man tycker sig ha träffat de båda pojkarna, också om man inte redan träffat dem i 67:an. Utan moraliserande, men med förstående och humor skildras hur den en pojken är nära att villas in på en avväg, men hjälps kamratligt tillrätta av den andra pojken. Och »vi alla andra glädjas åt att denna farliga historia, som lätt skulle ha kunnat få ett tråkigt slut, avslöpte så lyckligt.»

Landsvägsridare i Storläger är en händerlik berättelse om en käck och företagsam stockholmspojke, som i sällskap med två kamrater, ger sig i väg att upptäcka världen, »bakom nästa hörns- och vidare ut, och som efter långa vandringar genom Danmark och Tyskland, slutligen hamnar i ett stort ungdomslä-ger i Overdoorn i Holland, propptfull med ungdomar från jordens alla håll, t. o. m. indianer och negerpojkar. Samvaron präglas av en stark samhörighets-känsla, och det stämmer enhälligt entusiastiskt och utan några som helst miss-ljud in i en av ungdomsledarnas ord: »Med intelligens och hjärta i förening kunde man utplåna de yttre och inre gränser, som trädde hindrande mellan folken såväl som de enskilda individerna, och i samförstånd skapa en framtid, som de alla burö ansvaret för.» Strax därpå tågar en skara tyska pojkar och flickor in i läget, sjungande »friskt och övergärande»: »Mit uns zieht die neue Zeit... Mit uns zieht ein neuer Geist... Man undrar bara om denna »världssundungskongress» hölls före Tredje rikets tillkomst eller möjligen är en framtidssyn.

Boken om Janko är avgjort den roligaste av de tre böckerna. Pojken, som rydde från Mexiko och efter många äventyr hamnade i Europa, närmare bestämt i en pojkskola i en tysk småstad. Ifrån att till en början ha beskådats som ett underdjur av kamraterna, vinner han till slut deras både beundran och vänskap — en renhjärnig grabb som han är och därtill en fängslande berättare om sina underbart spännande upplevelser. För den mexikanska pojken, tillsammans med indianer, på flykt genom djungeln, som spöksutare och tidningsförsäljare i New York. En levande skildring om en levande pojke.

Alla tre böckerna kunna tveklöst rekommenderas pojkar och flickor i åldern 10—13.

E. B. H.

oss igen. »Kanske skall jag därigenom komma fram till det, som jag längtar efter, ett befriande andetag, komma till klarhet över mig själv och uppnå vad alla önskar sig, en liten smula lycka i livet.»

Man märker framsteget. I det första brevet väntade han lyckan genom oss. Nu vill han redan försöka skaffa sig den själv.

Och verkligen — efter en månad kommer ännu ett brev — här går han vidare och talar om att han försökt att »med de utgångspunkter ni givit mig, skada in i mig själv och bringa ordning och reda inom mig». Det har han gjort av sig själv, vi hade inte uppmannat honom till något sådant, utan bara helt objektivt meddelat honom värt sätt att se. Han kommer till en mycket klar insikt om sig själv och nästa brev börjar med dessa ord: »Ni har rätt — det börjar dagas.»

Med förvånande förstående tar han itu med sin egen obestulstälhet och den där uppkommande skuldskänslan och slutar brevet med att hans »nyvunna livsmod skall komma inte bara honom själv utan också hans omgivning till godo.»

Liksom i detta fall ha hundratals människor kunnat komma tillrätta med sin omgivning, vilket förut föreföllt omöjligt — i varje fall har den rådfrågande själv återunnat livsmod och glädje. Och detta är inte någon förtärlig sak i en tid, som ställer så stora fordringar på varje människa. I kampen med de egna problemen går mycket av människans bästa krafter förlorade till ingens glädje och till engens skada. Men den som befriats ur denna kamp kan ägna sig åt andra uppgifter, värdefullare för den enskilde och därmed för hela mänskligheten.

Jul

— så heter den nya, vackra jul-tidningen, med omslag i guld och fem färger, offsettryck. Kr. 1:25. Förlagarna Sven Lid-mans bidrag »Såsom i en spegel» är skrivet på hans vanliga, fängslande sätt. Dessutom medverka past. Lewi Petrus, i kyrkoh. G. E. Söderholm, skriftställaren Nathan Odnevik och många andra.

Julböcker

Mannen som bröt fjärde budet.

Av Kristian Nielsen.

Häft. 2:75, mod. kart. 4:25. Oskuldigt indragen i en gangsterkupp och dömd till tio års fängelse — det är inga små-saker. Bokens huvudperson, en svensk-amerikan, har själv del-givet förf. sin erfarenhet av U. S. A:s förbrytarvärld och fängelseliv. Nielsen ger oss en intressant och spänningsfylld skildring av detta livsöde.

Jonas — eller frälsning som duger.

Berättelse av Olof Baraas.

Overs. från norskan.

Häft. 3:—, mod. kart. 4:25. Realistiska närbilder från en norsk bygd, som får uppleva en radikal andlig väckelse. Det är fart och färg över den händelsefyllda handlingen.

Girolamo Savonarola.

En rättfärdighets apostel. Av William H. Crawford. Overs. från engelskan.

Häft. 4:—, klotb. 5:50. Det medeltida Florens' store sociale och moraliske reformator har mycket att lära också vår tid. Detta är ett storslag-stycke hjälteliteratur.

Guds eld över Kina.

Mina erfarenheter från väckelsearbete. Av A. Leander. Häft. 2:35, mod. kart. 3:70. En samvetsväckelse av det radikala slag, varom här berättas, skulle revolutionera världen.

Förlaget Filadelfia Stockholm 6.

Oxford-bok!

Var-dagens herre

av Theophil Spoerri.

Overs. från tyskan av Gustav Blomberg.

Ur förf. förord till 10 upplagan anför vi:

»Den oväntat raska utbredning, som denna lilla bok har fått, har väl sin orsak i dess enkelhet. Det är i själva verket mycket enkla saker, vilka ropa ut detta: att man vågar taga Gud istället för sig själv på allvar.»

Häft. 75 öre.

I bokhandeln eller från

Svenska Missionsförbundets Förl. STOCKHOLM

Hälsokost ...

(Forts. fr. sid. 1.)

undersökningar vittna om att det finns en sådan positiv korrelation mellan kroppsvikt och intellektuell pigghet å den andra. Det har också konstaterats genom undersökningar att undernästa barn sakna energi, bli fort trötta andligt och kroppsligt, ofta somnar i skolan, är ouppmärksamma, ha svårt att hålla sina tankar samlade, ha dåligt minne, tänker långsamt, ha svårt att förstå, ha svårt att sitta still.

Bättre uppfostränning —
minskad infektionsrisk.

En tredje viktig effekt av normal uppfostränning är den större motståndskraften mot infektioner. Man har direkt visat det på marsvin. Innytt tuberkelbaciller, delat dem i två grupper, gett den ena riktig föda, sol och frisk luft och den andra ohygieniska livsvillkor. Den första gruppen övervann infektionen och växte upp friska, den andra blev sjukare och sjukare och dog i tbc. Det är ju också efter den principen att höja allmänhetens hälsa genom perfekt hygien — framför allt tillfredsställande föda — som man behandlar de hos människor. Det samma gäller om andra infektioner. Landvinningarna i fråga om spädbarnsdödighet ha just gjorts genom att bättre uppfostränning minskat infektionsrisken.

Förebyggandet av de s. k. brist sjukdomarna är en fjärde vinst av riktig uppfostränning. Man vet nu att redan en relativt brist som ej leder till manifest sjukdom nedsätter hälsotillståndet och försämrar tillväxten.

En detalj av normal tillväxt för vilken födan är av speciell betydelse är tandutvecklingen.

Vi är naturligtvis medvetna om att barns hälsa beror ej blott på deras föda utan också på deras arvsanlag och på deras allmänna hygieniska förhållanden. Arvsanlag kan vi emellertid ej direkt påverka. Renlighet och kroppsvård har man gjort förhållandevis mer för, bostaden har man börjat tänka på. Nu syslar vi med födan som är den viktigaste och den mest försummade faktorn.

Hur mycket mat behöver ett barn?
Själv totalbehovet, kaloribehovet,
är förhållandevis större hos barn än
hos vuxna.

Utom det basala kaloribehovet och behovet för kroppsrörelse ha de nämligen också ett kaloribehov för själva tillväxten (visserligen ej så stort). De siffror som ges varierar rätt mycket. Räkningar man med medelvärdet kommer man till ett kaloribehov för 7-åringar pojkar av 1,750 och flickor 1,650, för 14-åringar pojkar 3,400, flickor 3,300. Vid 13 år är skillnaden till övervägt för flickorna, som då fortfarande stå kvar på 80 kal., 200

kal. mer för flickor. Det där att det finns en period när flickor behöver mer mat än jämådriga pojkar glöms ofta.

Äggvitebehovet beräknas samstämmade till ca 2,5 gr. per kg. kroppsvikt och dag, d. v. s. för 7-åringar ca 55 gr., för 14-åringar ca 105 gr. Det högre äggvitebehovet hos barn jämfört med vuxna sammanhänger förstås återigen med tillväxten. Ur den synpunkten är arten av äggviteämnen i födan även av betydelse. Man torde vara på den säkra sidan om man låter ungefär halva äggvitebehovet tillfredsställas ur mjölk, ägg och kött.

Detta är viktigt även med tanke på kalciumbehovet. Viktigt för normal tillväxt, för benbildningen, för tandutvecklingen, för höjande av motståndskraften mot sjukdom i allmänhet.

Ett annat icke minst under uppväxten viktigt mineralbehov är järnbehovet med tanke på den betydande blodbildningen. Relativt solfattiga nordliga länder, som vårt, ha en större procent blodbrist bland befolkningen och behöva se upp på den punkten. Järnrika äro ägg, lever, brödsorter (råg, Graham, havre, korn) och kött, nötter, mandel.

A-vitaminet är ytterst betydelsefullt för tillväxt liksom för ett normalt närings-tillstånd och god motståndskraft mot infektioner. De viktigaste källorna äro smör, ägg, mjölk, gröna och gula grönsaker.

B₁-vitaminet behövs för normal tillväxt, gynnar aptiten och tarmrörelserna. De viktigaste källorna äro fröskal, alltså sammat mjöl, vidare ägg, mjölk, grönsaker, frukt.

B₂-vitaminet behövs för normal tillväxt, motverkar nervösa symptom, höjer motståndskraften mot infektioner, ökar utsiktarna för långt liv vid god hälsa. De viktigaste källorna äro mjölk, kött och ägg, lever.

C-vitaminet behövs för normal tillväxt, för normal tandutveckling, för grundgående och bevarande av hälsa och spänstighet i allmänhet (gott lynne). De viktigaste källorna äro apelsiner, citroner, grapefrukt, tomater, hjortron, vitkål. (I fråga om vitaminernas värde har i huvudsak följts Shermans utmärta bok Vår hälsa och vår föda, bearbetad av Edith Clarin och Hilding Berglund. Utg. 1936 på Natur och Kultur.)

Samhällets skolfrukost.

Tanken att samhället borde känna ansvar för skolbarns näringsförhållanden är icke ny. Redan 1864 anordnades i Udevalde bespisning av fattiga skolbarn. Numera finns mer eller mindre omfattande skolbespisning för fattiga barn, kommunalt bekostad, i de flesta städer. På landsbygden ha endast spridda och tillfälliga åtgärder vidtagits.

Aven i de övriga nordiska länderna har olika försök gjorts att lösa denna fråga. I Norge har man först börjat kampanjen för en hälsomåltid. Professor Schiøtz i Oslo har för 10 år sen lancerat den s. k. Oslo-frukosten: ½—½ lit. mjölk, 220 gr. grahamskorpor, 100 gr. mjukt rågbröd, 20 gr. margarin, 25 gr. mesot, ½ apelsin eller ½ äpple eller 100 gr. morot—865 kal. Tack vare mjölken, mesosten och moroten är vitaminhalten hög. Schiøtz har också starkt framhållit värdet av den tuggning, som blir nödvändig. Frukosten serveras genast barnen komma till skolan.

Det är naturligtvis riktigt att denna måltid är vida överlägsen de måltider,

Från elektriska
lampor ...

(Forts. fr. sid. 1.)

tiden ofta berörts men ej alltid riktigt, är den så kallade »municipalrätten». Därmed menas de spanska kommunernas rätt att förbjuda import av arbetare från andra kommuner. Förbudet som i synnerhet har betydelse under skördetiden, då ofta kommunernas egen tillgång på arbetskraft ej är tillräcklig, har i mångfaldiga tidsningsartiklar framställts som ett ovanligt klart bevis för att Spanien fortfarande lever med medeltida vanor.

I själva verket är detta förbud en av de många brådskande reformerna från republikens första dagar. Och det har tillkommit för att hindra lösdriveri och nedpressning av jordbruksarbetarnas löner.

Läget var nämligen detta: arbetslösa från områden, där förtjänsten var särskilt knapp, sökte sig till andra delar av landet. Där varande arbetsgivare drogo fördel av nykomlingarnas behov av arbete till snart sagt varje pris som helst och sänkte sina löner. De visste att samtliga skulle acceptera: de nya av den grund som just angavs, de i trakten bofasta arbetarna, därför att de i annat fall skulle se sig utan arbete.

På det sättet nedgick ersättningen för jordbruksarbete, vilket varade (som kontraktet uttryckte det) »årn sol till sol», det vill säga från arla morgon till sol gått ned, till två pesetas plus en soppa som bestod av rå tomatsaft och olja. Medan tack vare ovanstående »municipalrätt» lönerna höjdes till fyra pesetas, varjämte till soppan lades ett stycke bröd.

A andra sidan hindrar samma »municipalrätt», eller kan åtminstone hindra, bruket av de moderna jordbruksmaskiner Spanien i så hög grad behövs för att påskynda utnyttjandet av en jord, som rätt behandlad kunde ge så många gånger mer än hitintills. Ty man kan näm-

slutligen säga att fattiga skolbarn, både i fråga om kalorihalt och vitamininnehåll. Säkerligen är också en måltid av denna typ det bästa, som kan åstadkommas, när man ej har minsta matlagningens möjlighet. Idealen för en skolmåltid är den enligt min och många sakkunnigas mening likväl icke. Den är utan all fråga tråkig i längden, hur mycket propaganda man än gör för dess förtärlighet. Det är mer av behovet på kallat att ge en skolmåltid, som kan bli ett av dagens huvudsak och således bör förläggas till den långa rasten. Det är slutligen önskvärt att barnen få något varmt på vintern — till detta har Schiøtz emellertid tagit hänsyn genom att föreslå kakao såsom ersättning för en del av mjölken d. s.

När det gäller »skolor med begränsade möjligheter till matlagning» bör man försöka ordna så att endast ett kok skulle behövas. Härvidlag borde göras propaganda för »sopporna», som (fristsoppa undantagen) användas alltför litet här i landet. I en soppa räddas mineralämnen och vitaminer, som eljest ofta slås ut med kokvattnet. Med avsikt ha vi undvikat att föreslå grött eller välgång, som enligt vår mening lämpligen bör ges i hemmet som morggonmål.

Börja vi inte redan skynda som en praktisk möjlighet detta i sin enkla naturlighet otroliga — en människa, som aldrig är sjuk. En kär dröm har det väl alltid varit för alla föräldrar. Inte sant.

»Var frisk och glad och blomstra ung som löv och blad, du lekens kung, och väx så stark och rak och fri som furan i ditt hemlands mark!»

Andrea Andreen-Svedberg.

(Ur ett föredrag hållet på Konserthuset den 18/11 36 i Konsumtionsföreningens Stockholms serie Vår föda och hälsa.)

ligen säga att en ny maskin är också den import av främmande arbetskraft, dörren öppnad för något som minskar kommunens arbetsmöjligheter. Denna tydning, som i första ögonblick förefaller otrolig, har i själva verket många gånger tillträtt. Och när man funderar däröver, vänder i minnet tillbaka några ord som en av »det röda Spaniens» bästa hjärnor en gång skrivit:

»I Spanien har man under det sista decenniet på många håll gått direkt från det hemstöpda ljuset till elektrisk belysning av alla modernaste slag. Man kan emellertid under nästa tio eller fem år med aldeles samma snabbhet gå från den elektriska lampans tillbaka till talgljuset igen.»

Till sist ett påpekande av annan art. I början av inbördeskriget nämndes i tidningarna ofta namnet Rio Tinto. Hur många tänkte, då de sågo det, på att de synnerligen givande gruvor som bära detta namn bearbetas av England! Drottning Isabella den andra hade ömt om pengar. Därför förskattade hon år 1873 en av sitt lands viktigaste tillgångar: gruvorna i Rio Tinto. Överlåtandet som gav upphov till bildandet av Rio Tinto Company är på nittionio år. Gruvorna skänka mångahanda värdefulla mineraler, främst kvicksilver och koppar. Det brukar ibland sägas att utan Rio Tintos koppar kunde ej England upprusta!

Vidare: i de spanska Rif-bergen finns också kostbara mineraler, främst tungfram. Där finns också brittiska intressen och kapital förankrade, och ännu mer franska.

Spörsmålet som osökt infinner sig är: skola gamla överskommelser respekteras av den ultranationalistiska regeringen som kommer att taga makten i Madrid? Eller skola de påverkas av de revisionens vindar som börjat blåsa? Och skall, i sistnämnda fall, Madrid få bistånd av Rom? Och Berlin?

Under greve Cianos besök i Berlin och Berchtesgaden underströks det att Tyskland och Italien, i motsats till förut hörda rykten, icke hade några som helst avsikter på att tillvinna sig spanska territorier. Nu, för några få dagar tillbaka, frågade en engelsk journalist Mussolini om denne ej ville omvandla Majorca till italiensk flottbas och Mussolini svarade då:

»Jag kan svara att en sådan tanke aldrig tänks. I själva verket, jag skulle ej ha respekt för en nationalist-ledare, den där kunde tänka sig möjligheten att ge bort något av sitt ländernas territorium.»

Svaret bör läsas uppmärksam. Ty det utesluter ej blott italienska planer på spansk jord. Det utesluter andra staters rätt att för sin del omhulda dylika planer. Vad inom Spaniens gränser är, det skall vara Spaniens och ingen annans!

Och Franco är vän med Mussolini!

Pier Gu dro.

Vinterresor

Sovjet Unionen

5 DAGAR
i S. S. S. R. (valfri stad).
Pris fr. kr. 68:—.

7 DAGAR
i S. S. S. R. inklusive resor Leningrad—Moskva—Leningrad.
Pris fr. kr. 123:—.

10 DAGAR
i S. S. S. R. inklusive resor Leningrad—Moskva—Kiev. Pris fr. kr. 136:—.

Grupper med specialprogram arrangeras.

Begär upplysningar om dessa och andra resor genom

De större resebyråerna och

INTOURIST

Vasagatan 8, Stockholm.

Vilh. Grönbech

Jesus
Människosonen

Till svenska av Honorine Hermelin.

»Vilhelm Grönbech är ett geni... han har fått fram en ny Kristusgestalt. Den blir på en gång klarare och gåtfullare...»

Grönbechs bok är ytterst fängslande.»

Torgny Segerstedt
i G. H. T.

»Grönbech gör ett djärvt försök till renskrapning. Elden i orden får han att känna svidande som blixten. Man ej blott sköjer en bild, man sköjer sig själv genom dess nya friska ögon.»

Emilia Fogelklou
i Tidevarvet.

5: 75, inb. 7: 50.

NATUR och KULTUR

Manuskriptet
till
Den storslagna
Wells-filmen
TIDER
SKOLA
KOMMA
finns i bokform!
3: 75
BONNIERS

Kapten Elsa
av ERLAND RICHTER.
Pris: hätt. 2: 75, inb. 4:—.

En bok om Frälsningsarmens tappra kämpar.

»... En livsvärd och givande bok, den är både underhållande och undervisande, den väcker till eftertanke och självframsakan.»
G. Th-e i Sv. M.

»Det hela är enkelt och okonstlat framställt, men verkar genom sin äkthet.»
Quelqu'une i Sv. D.

Lindqvists Förlag
Stockholm

Fogelstadförbundet
i Stockholm

med omnejd samlas lördagen den 5 december 1936 kl. halv åtta e. m. å Kvinnliga Kontoristföreningens nya klubblokaler, Drottninggatan 31, 4 tr.

KERSTIN HESSELOREN talar om

Nationernas förbund av jag

Sång av DAGMAR GRILL.

Alla Fogelstadförbundare välkomna!

Kommitterade.

Urmakare H. U. LINDBERG

Norrlandsgatan 22. Tel. 20 26 47.
(Hörnbuset Lästmakareg. intill hällp.)

Alla slag av reparationer och justeringar under full garanti. Obs! Obräckbara uargas till lägsta pris. Stort lager av herr- och damremband.

Sture-Katten
Sturegatan 5
En behaglig viloplats under kafferasten i ny hembetonad, smakfull inredning.
Bageri och kafferum,
Tel. 21 58 81.

Extra gott hembakat bröd av egen tillverkning.
Kafferep anordnas.

Vete-Katten
Bageri och kafferum,
Alltid dukat kaffebord i hemtrevliga rum,
Klara Na: Kyrkogata 26
eller
Kungsgatan 55
Tel. 20 84 05.